Abdestte başı mesh etmenin şekli

[Türkçe — Turkish — تركي]

Bir Grup Âlim

Terceme: Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2012 - 1433

IslamHouse.com

﴿ كيفية مسح الرأس في الوضوء ﴾

« باللغة التركية »

جماعة من العلماء

ترجمة: محمد شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2012 - 1433

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Abdestte başın mesh ediliş şekli nasıldır (baş nasıl mesh edilir)?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Abdestte yıkamanın veya mesh etmenin şekli farz değildir. Farz olan, hangi şekilde olursa olsun, yıkanması gereken azaların yıkanması ve mesh edilmesi gereken azaların da mesh edilmesidir.Fakat Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olan yıkama ve mesh etme şekline uymak, daha fazîletli ve daha kâmil olur.[1]

İkincisi:

Abdestte başı mesh etme iki şekilde gelmiştir:

---

[1] Bkz: "el-Muğnî"; c: 1, s: 171

Birinci şekil:

Ellerini su ile ıslattıktan sonra başın ön kısmından (saçın bittiği yerden) arkaya doğru götürmesi, sonra da ellerini başın ön kısmına tekrar getirmesidir.

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin-, Sahih-i Müslim'in Şerhi'nde, başı bu şekilde mesh etmenin müstehap olduğuna dâir âlimlerin ittifak ettiklerini zikretmiştir.

Bu şekilde mesh etme, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den birden fazla hadiste sâbit olmuştur.

1.Abdullah b.Zeyd'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in abdestini şöyle vasfetmiştir:

((... ثُمَّ مَسَحَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ فَأَقْبَلَ بِهِمَا وَأَدْبَرَ بَدَأَ بِمُقَدَّمِ رَأْسِهِ حَتَّى ذَهَبَ بِهِمَا إِلَى قَفَاهُ ثُمَّ رَدَّهُمَا إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي بَدَأَ مِنْهُ ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"....Sonra başını mesh etti. Ellerini (saçları üstünde) ileri ve geri doğru götürdü. (Şöyle ki:) başın ön kısmından başladı ellerini enseye doğru götürdü.

Sonra başladığı yere kadar geri getirdi. Sonra ayaklarını yıkadı."[1]

2. Ebu'l-Ezher el-Muğîre b. Farve ve Yezîd b. Ebî Mâlik'ten rivâyet olunduğuna göre onlar şöyle demişlerdir:

((أَنَّ مُعَاوِيَةَ تَوَضَّأَ لِلنَّاسِ كَمَا رَأَى رَسُولَ اللهِ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ، فَلَمَّا بَلَغَ رَأْسَهُ غَرَفَ غَرْفَةً مِنْ مَاءٍ فَتَلَقَّاهَا بِشِمَالِهِ حَتَّى وَضَعَهَا عَلَى وَسَطِ رَأْسِهِ حَتَّى قَطَرَ الْمَاءُ أَوْ كَادَ يَقْطُرُ، ثُمَّ مَسَحَ مِنْ مُقَدَّمِهِ إِلَى مُؤَخَّرِهِ وَمِنْ مُؤَخَّرِهِ إِلَى مُقَدَّمِهِ.)) [رواه أبو داود]

"Muâviye, insanların bulunduğu sırada onlara öğretmek için Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i abdest alırken gördüğü şekilde abdest aldı. (Muâviye, abdest azalarını yıkarken) başa gelince, sol eliyle bir avuç su alıp onu başının ortasına döktü. Öyle ki su başından damladı veya neredeyse damlıyordu. Sonra başının önünden (perçeminden) ensesine kadar, ensesinden de başının önüne doğru (saçlarının üzerinden) mesh etti."[2]

---

[1] Buhârî; hadis no: 185. Müslim; hadis no: 235

[2] Ebu Dâvud; hadis no: 124. Elbânî de 'Sahîh-i Ebî Dâvud'da; "hadis, sahihtir" demiştir.

3. Mikdâm b. Ma'dîkerib'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ فَلَمَّا بَلَغَ مَسْحَ رَأْسِهِ وَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى مُقَدَّمِ رَأْسِهِ فَأَمَرَّهُمَا حَتَّى بَلَغَ الْقَفَا، ثُمَّ رَدَّهُمَا إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي بَدَأَ مِنْهُ.)) [رواه أبو داود]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i abdest alırken gördüm. O, başını mesh ederken iki avucunu başının önünden (perçeminin üzerinden) **ensesine kadar, ensesinden de başının başladığı yerine kadar** (saçlarının üzerinden) **götürerek mesh etti."**(Ebu Dâvud; hadis no: 122. Elbânî de 'Sahîh-i Ebî Dâvud'da; "hadis, sahihtir" demiştir.)

Bu mesh etme şekli, saçları kısa olan kimse için uygundur.

İkinci şekil:

Başının tamamını,fakat saçlarının tarandığı yöne doğru mesh etmesidir. Dolayısıyla bu mesh etmede saçlarının tarandığı yönünü değiştirmez. Bu mesh etme şekli de -kadın olsun, erkek olsun-, saçları uzun

olup da onların bozulmasından endişe eden kimse için uygundur.

Rubeyyi' bint Muavviz b. Afrâ'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ عِنْدَهَا فَمَسَحَ الرَّأْسَ كُلَّهُ مِنْ قَرْنِ الشَّعْرِ كُلِّ نَاحِيَةٍ لِمُنْصَبِّ الشَّعْرِ لَا يُحَرِّكُ الشَّعْرَ عَنْ هَيْئَتِهِ.)) [رواه أحمد وأبو داود]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bir defasında kendisinin (Rubeyyi' bint Muavviz b. Afrâ'nın) **yanında abdest aldı. O -sallallahu aleyhi ve sellem-, başın tamamını meshetti. Bunu, başın tepesinden başlayıp saçın döküldüğü her tarafa ulaşacak** (yani enine ve boyuna olmak üzere başın tamamı mesh edilecek) **şekilde saçların şeklini bozmadan yaptı."**[1]

Hâfız el-Irâkî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

---

[1] Ahmed, hadis no: 26484. Ebu Dâvud; hadis no:128. Elbânî de 'Sahîh-i Ebî Dâvud'da; "hadis, hasendir" demiştir.

"Bunun anlamı; Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- mesh etmeye başın en yüksek yerinden başlar, en alt yerinde sonra erdirirdi ve başın her tarafında böyle yapardı."

İbn-i Raslân -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bu mesh etme şekli; saçları uzun olan kimseye mahsustur. Öyle ki saçları uzun olan kimse, saç diplerine suyun ulaşması için meshi arkadan öne doğru da yapacak olursa saçları darmadağınık olur ve saçların bozulmasıyla sahibi zarar görür."

İmam Ahmed'e -Allah ona rahmet etsin-:

"Saçları bir kadının saçları gibi uzun olan erkek ve saçları uzun olan kadın, başlarını nasıl mesh etmelidirler?" diye sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

"Dilerse, -Rubeyyi' bint Muavviz b. Afrâ'dan rivâyet olunduğu gibi- başını mesh eder. (-İmam Ahmed -Allah ona rahmet etsin- Rubeyyi' bint

Muavviz b. Afrâ'dan rivâyet edilen hadisi zikrettikten sonra şöyle dedi:)

- İşte böyle mesh eder. (Elini başının ortasına koydu ve öne (perçemine) doğru götürdü. Sonra elini kaldırıp başladığı yere (yani başının ortasına) koydu, ardından ensesine doğru götürdü."

Hadiste geçen "el-Karn" kelimesinden kastedilen şey; başın ön kısmı (perçem) olması muhtemeldir. Yani başın ön kısmından başlayarak, başın arkasını da (ensesini de) içine alacak şekilde mesh etti. Yani başını önden arkaya doğru sadece bir defa mesh etti.Elleriyle arkadan öne doğru tekrar mesh etmedi.Çünkü böyle yapmakla saçlar bulunduğu şekilden değişmez.Nitekim Rubeyyi' bint Muavviz b. Afrâ -Allah ondan râzı olsun- hadiste şöyle demişti:

"... **Bunu, başın tepesinden başlayıp saçın döküldüğü her tarafa ulaşacak** (yani enine ve boyuna olmak üzere başın tamamı mesh edilecek) **şekilde saçların şeklini bozmadan yaptı."**[1]

---

[1] Bkz: Sünen-i Ebî Dâvud Şerhi "Avnu'l-Ma'bûd"; "Neylu'l-Evtâr"; c: 1, s: 189. "el-Muğnî"; s: 1, s: 178.

Kısacası; bu mesh etme şekli, saçlarının dağılmasından endişe eden kimse içindir. Bu kimse şekli değişmesin diye saçlarının tarandığı yöne doğru başını mesh eder.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.